

Tromsø kommune

KOMMUNALT RÅD FOR FUNKSJONSHEMMEDE

ÅRSMELDING 2004

INNHOOLD:

1. INNLEDNING	3
2. SAMMENSETNING	3
3. MØTER OG REPRESENTASJON	4
4. SAKER	4
4.1 Universell utforming	5
4.1.1 Definisjon	5
4.1.2 Hensikt og målgruppe.....	5
4.1.3 Prinsippene for universell utforming.....	5
4.1.4 Bygninger og uteområder	6
4.1.5 Aktuelt regelverk.....	6
4.1.6 Rådets arbeid med universell utforming i Tromsø	6
5. PROSJEKTUTVALG	7
Rådhusprosjektet & Rådhusplassen	7
Kollektivtransport & parkering	7
Fysisk miljø for skolene & spesialundervisning	7
Kroken kirke	7
Hålogaland Teater	8
Gjenoppbygging av Skansen	8
Prosjektutvalg for Reguleringsplaner	8

1. INNLEDNING

Kommunalt Råd for Funksjonshemmede ble valgt av kommunestyret for valgperioden 2003-2007. Rådet består av 5 brukerrepresentanter, 5 folkevalgte samt 2 fra fagenhetene.

Rådet hadde sitt første virkeår i 2004, og har hatt stor utskiftning i forhold til forrige periode. Samtlige politiske representanter samt en del av representantene fra brukerorganisasjonene er nye i rådet. Det har derfor vært brukt en del tid på oppdatering og kunnskapsoverføring, samt oppfølging av saker behandlet av tidligere råd.

Kommunalt Råd for Funksjonshemmede arbeider for at både det fysiske miljø og de kommunale tjenester skal ha universell utforming, dvs at de kan brukes av alle uansett funksjonsevne. Det er derfor en prioritert oppgave for rådet at den kommunale saksbehandlingen legges opp slik at rådet får delta tidlig i utredning og planlegging. Når hensynet til funksjonshemmede blir glemt i utrednings- og planleggingsarbeidet, blir ofte kostbare utbedringer i ettertid resultatet.

2. SAMMENSETNING

Rådet har følgende medlemmer og varamedlemmer denne perioden:

Medlemmer:

Elisabeth Steen Fattari, Formannskapet, AP
Rolf Ketil Bjørn, Helse- og sosialkomiteen, SV
Asle Sletten, FFO
Lilla Dons Lindrupsen, FFO
Herbjørn Henriksen, FFO
Liv Vik, NHT
Turid Bjørnstad, NFU
Anni Skogmann Jenssen, Kulturkomiteen, FrP
Bodil Andersen, Oppvekstkomiteen, H
Magnar Nilssen, Miljø- og transportkomiteen, AP
Erik Axel Haagensen, Byutvikling
Ingrid Eidsmo, Rehabiliteringsenheten

Leder: Elisabeth Steen Fattari

Nestleder: Rolf Ketil Bjørn

Varamedlemmer:

Svein Morten Johansen, SV
Arne Luther, AP
Gunnar Andreassen, FFO
Björg Andersen, FFO
Odd Kjetil Talsethagen, FFO
Ole H. Dahl, Blindeforb.
Geir Wang, NFU
Mona Yttergård, H
Beate Lindemann, FL
Britt Sofie Illguth, AP

3. MØTER OG REPRESENTASJON

Møtene i rådet har fortrinnsvis vært lagt til torsdager, med møtestart kl 13.00. Rådet har avholdt 9 møter i 2004, og behandlet 88 saker. Ett møte måtte avlyses p.g.a. innflytting i nytt Rådhus.

Oppmøtet har for en del representanter vært svært variabelt. Dette førte til at Rådet på ett møte ikke var beslutningsdyktig, noe som er meget beklagelig.

I tillegg til møtene i Kommunalt Råd for Funksjonshemmede, har det vært avholdt møter i en rekke prosjektutvalg, jf. pkt 5 nedenfor.

Representanter fra rådet har også deltatt på en del eksterne møter og kurs. Liv Vik representerer rådet i nettverksgruppe på Byutvikling for universell utforming. Leder deltok på en konferanse om universell utforming i Stavanger i april. Nestleder representerte rådet på FFO Tromsøs årsmøte. Herbjørn Henriksen har vært rådets representant i det nasjonale prosjektet "Samsynt og Framsynt" som Tromsø kommune deltar i. Asle Sletten, Lilla Dons Lindrupsen og Elisabeth Steen Fattari deltok på en konferanse i regi av Helsedirektoratet og Helse Nord vedrørende ICF (Internasjonal klassifikasjon av funksjon, funksjonshemming og helse). Asle sletten representerte rådet på oppstartsseminar vedrørende parkeringsplan for Tromsø. Rådet var også til stede med flere representanter da Tromsø kommune fikk tildelt tilgjengelighetsprisen fra Blindeforbundet.

4. SAKER

Av saker som har vært behandlet i Rådet, kan nevnes:

- Universell utforming
- Reglement for rådet
- Oppfølging av saker fra tidligere råd
- Tilgjengelighet til offentlig toalett
- Tilgjengelighetsmal for kirkegårder
- Uteservering på fortau
- Tilgjengelighetsmal for uteområder
- Parkeringssituasjonen i sentrum
- Torgallmenningen og rådhusplassen
- Områdeplan for Sørtromsøya
- Diverse reguleringsplaner
- Rehabilitering / individuell plan

I forbindelse med 3 av møtene har det også vært gjennomført befaring. Rådet har vært på befaring på Langnes skole, uteområdet på Sørtromsøya (Folkeparken, Telegrafbukta), og det nye rådhuset.

4.1 Universell utforming

Begrepet universell utforming blir ofte brukt synonymt med "tilgjengelighet for alle", "planlegging for alle" og "design for alle". Bakgrunnen for det norske begrepet universell utforming er Norsk språkråd som anbefalte denne oversettelsen av Universal Design (Rådet for funksjonshemmede 1997).

Innholdet i begrepet universell utforming er hentet til Norge fra USA og bygger på det utviklingsarbeidet som er gjort ved The Center for Universal Design ved North Carolina State University.

4.1.1 Definisjon

Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.

4.1.2 Hensikt og målgruppe

Hensikten med universell utforming er å forenkle livet for alle ved å lage produkter, kommunikasjonsmidler og bygde omgivelser mer brukbare for flere mennesker, med små eller ingen ekstra kostnader.

Målgruppen er alle mennesker; i alle aldersgrupper, størrelser og med ulike ferdigheter. Når vi skal planlegge og utforme for alle må vi legge til grunn hele befolkningens behov og ønsker: barn, voksne, eldre, kvinner, menn og personer med ulik etnisk bakgrunn. Hensynet til at funksjonsevnen varierer står sentralt når vi skal planlegge og utforme for hele befolkningen.

4.1.3 Prinsippene for universell utforming

For å evaluere eksisterende utforming og veilede i designprosessen har en gruppe av amerikanske arkitekter, produktdesignere, ingeniører og forskere utarbeidet sju prinsipper for universell utforming.

Prinsippenes navn:

1. Like muligheter for bruk
2. Fleksibel i bruk
3. Enkel og intuitiv i bruk
4. Forståelig informasjon
5. Toleranse for feil
6. Lav fysisk anstrengelse
7. Størrelse og plass for tilgang og bruk

I tillegg er det utarbeidet en definisjon og retningslinjer til hvert enkelt prinsipp.

4.1.4 Bygninger og uteområder

Tilgjengelighet til bygninger og uteområder er avgjørende for at personer med funksjonsnedsettelse kan delta i samfunnet på lik linje med andre.

Ved planlegging og utforming av alle typer bygg og uterom er det viktig at prinsippene for universell utforming blir lagt til grunn. Det betyr at en planlegger ut i fra mangfoldet i befolkningen, noe som betyr personer i alle aldre, størrelser og med ulike ferdigheter.

4.1.5 Aktuelt regelverk

I henhold til Plan- og bygningsloven § 2 annet ledd, er et av formålene med denne loven at "Gjennom planlegging og ved særskilte krav til det enkelte byggetiltak skal loven legge til rette for at arealbruk og bebyggelse blir til størst mulig gagn for den enkelte og samfunnet". Dette er en ren formålsbestemmelse, men kan gi en viss vegledning ved tolkningen av andre bestemmelser.

Tekniske forskrifter til Plan- og bygningsloven (TEK) oppstiller en del minimumskrav til byggverk, bl.a. mht brukbarhet. REN (veiledning til TEK) gir utfyllende veiledning vedrørende forståelsen av TEK.

Internasjonalt har FN vedtatt 22 standardregler for like vilkår for mennesker med funksjonshemming.

4.1.6 Rådets arbeid med universell utforming i Tromsø

Det er dannet en nettverksgruppe for universell utforming på Byutvikling. Kommunalt Råd for Funksjonshemmede deltar i den gruppen med Liv Vik. Prosjektet skal blant annet se på regler og rutiner i forbindelse med reguleringsplaner.

Kommunalt råd for funksjonshemmede nedsatte i vår en arbeidsgruppe som skulle se på universell utforming i forhold til reguleringsplaner. Gruppen bestod av Herbjørn Henriksen, Liv Vik og Elisabeth Steen Fattari. Gruppen har hatt 2 møter internt, samt 2 møter med Byutvikling.

På første møte med Byutvikling fikk representantene fra Kommunalt Råd for Funksjonshemmede lagt fram rådets synspunkter i forhold til hvilke krav kommunen bør stille til utbyggere. Kommunestyret ba i junimøtet om en egen sak om universell utforming tilknyttet reguleringsplaner. Representantene fra Byutvikling var interessert i innspill, og møtte representantene fra Rådet med en positiv innstilling. Det var enighet om at rådet skulle få behandle saksfremlegget før det ble sendt til politisk behandling. Det var videre enighet om at Kommunalt Råd for Funksjonshemmede skal være med ved interne forhåndskonferanser tidlig i reguleringsprosesser.

På det andre møtet mellom representantene fra rådet og Byutvikling, ble saksframlegget for kommunestyresaken om universell utforming tilknyttet reguleringsplaner gjennomgått. Saken kommer til politisk behandling i kommunestyret første halvår 2005. Kommunalt Råd for Funksjonshemmede er meget positiv til saken, som er et stort fremskritt i forhold til tidligere holdninger. Byutvikling ytret ønske om at Rådet oppnevner en gruppe som kan delta på tverretatlige møter tidlig i reguleringsplanprosessen. Rådet oppnevnte derfor et eget prosjektutvalg for dette, jf. pkt 5 nedenfor.

5. PROSJEKTUTVALG

Ved behandling av større prosjekter og planer oppretter Rådet prosjektutvalg. Prosjektutvalgene skal delta tidlig i planprosesser, for å ha mulighet til å tilrettelegge for at funksjonshemmede skal kunne delta i samfunnet på lik linje med andre borgere. I den enkelte sak går prosjektutvalgene detaljert til verks for å sikre dette. Ved utgangen av 2004 hadde Rådet følgende prosjektutvalg i arbeid:

Rådhusprosjektet & Rådhusplassen

- Herbjørn Henriksen, leder
- Turid Bjørnstad
- Liv Vik
- Britt Sofie Illguth

Kollektivtransport & parkering

- Asle Sletten, leder
- Herbjørn Henriksen
- Ingrid Eidsmo
- Magnar Nilssen

Etter årsskiftet ble det opprettet et eget prosjektutvalg for parkering, med Liv Vik, Odd Kjetil Talsethagen og Bodil Andersen som medlemmer.

Fysisk miljø for skolene & spesialundervisning

- Lilla Dons Lindrupsen, leder
- Asle Sletten
- Beate Lindemann

Kroken kirke

- Lilla Dons Lindrupsen, leder
- Odd Kjetil Talsethagen
- Bodil Andersen

Hålogaland Teater

- Liv Vik, leder
- Bodil Andersen
- Herbjørn Henriksen

Gjenoppbygging av Skansen

- Ole Harald Dahl, leder
- Elisabeth Steen Fattari
- Hanna Borch Johansen

Prosjektutvalg for Reguleringsplaner

- Elisabeth Steen Fattari, leder
- Herbjørn Henriksen
- Ole Harald Dahl

Utvalget skal delta i tverretatlige forhåndskonferanser tidlig i planprosessen